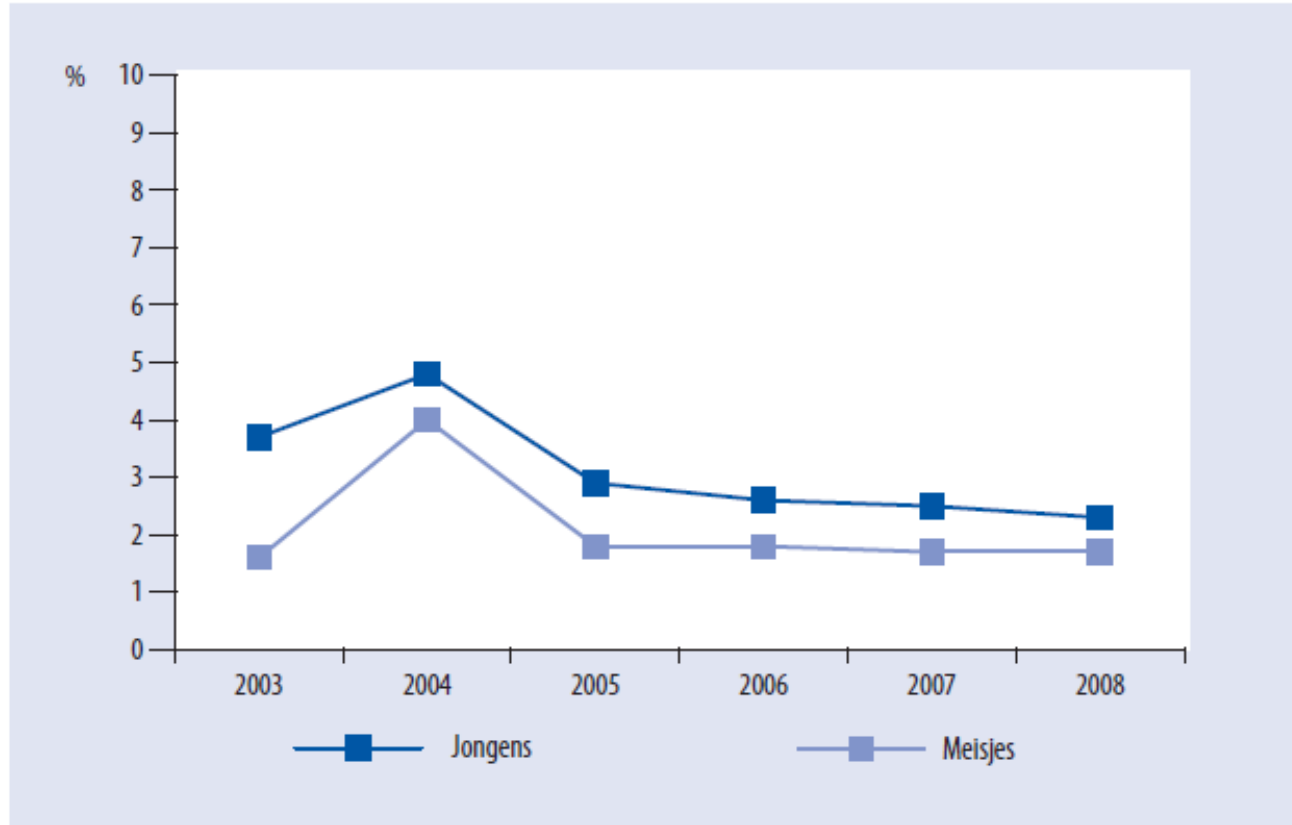

Workshop JONGENS..... aanpakken!

Otto de Loor, o.deloor@aps

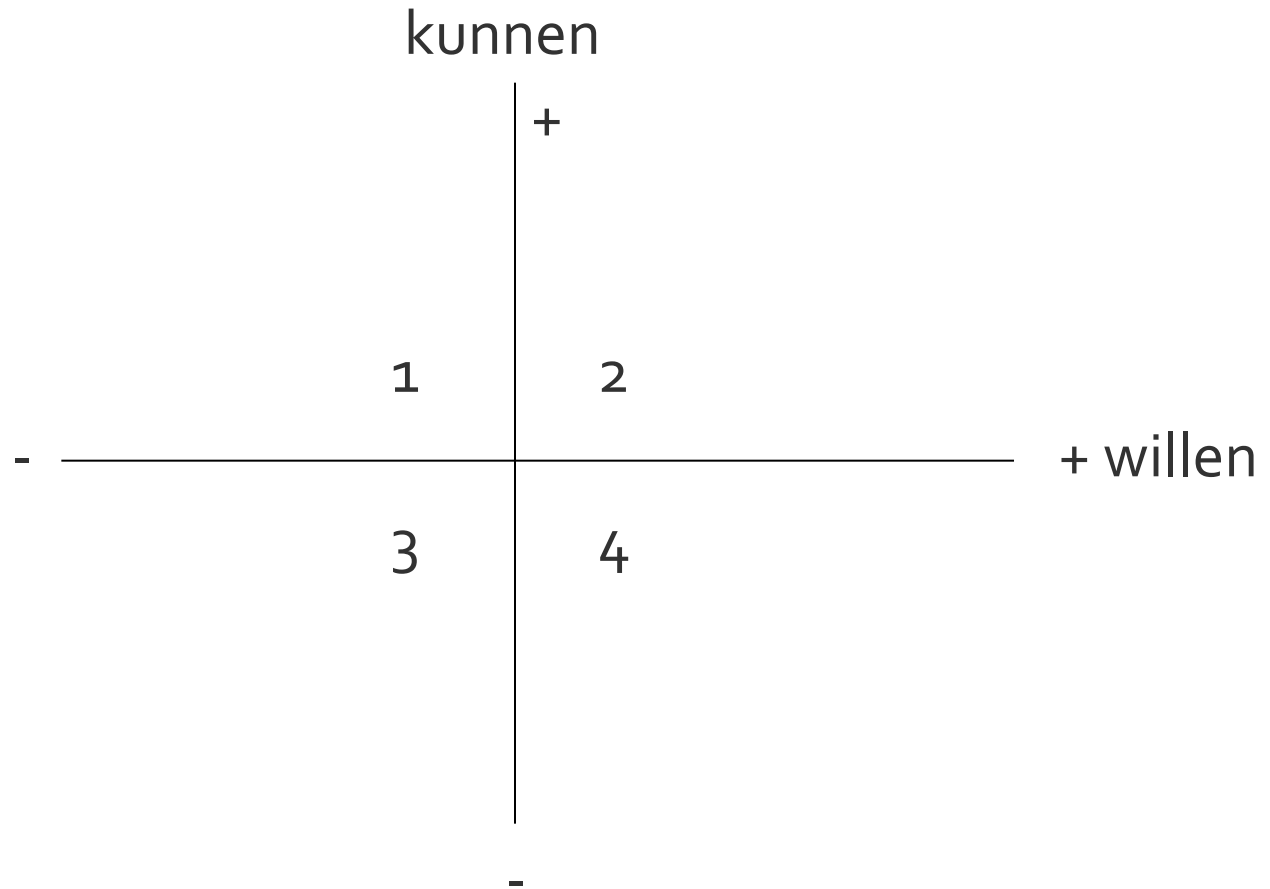
Ontwikkeling aandeel leerlingen 4 HAVO dat het bekostigd onderwijs heeft verlaten, 2003-2008

Bron: Onderwijsmatrix (OCW/CBS)

In 4 HAVO verlieten jongens in 2003 nog ruim twee keer zo vaak voortijdig het onderwijs als meisjes. Bij de jongens 3,7% en bij de meisjes 1,6%. Na een eenmalige stijging naar 4,8% van de jongens en 4% van de meisjes in 2004 is het aandeel leer

Willen & Kunnen

Neurobiologisch

Hormonen

Testosteron 700-800% toename (11-14 jr)

- Seksuele spanning (gevoelig voor prikkels)
- Impulsgedrag; explosieve reacties, risico's, effect van gedrag onvoldoende zien, niet vooruitkijken
- Bewegelijkheid; uitlaatklep nodig, bewegingsdrang kan omslaan in lamlendigheid
- Minder goed inlevingsvermogen

Vergelijking met meisjes

Jongens zijn:

- drukker
- (openlijk) fysieker
- meer aanwezig
- communiceren door doen, ontdekken en beetpakken (i.p.v. praten, voelen en reflecteren)
- minder talig
- creatief vermogen: 'wat kan ik er mee?' i.p.v. 'hoe ziet het eruit?'
- minder gehoorzaam

Jongens kwaliteiten

- Verder in rijping met grote motoriek.
- Uitproberen en experimenteren (trial and error).
- Onderzoeken.
- Beweging.
- Fantasie.
- Leren door ervaring (doen).
- Visueel vermogen, met name ruimtelijk inzicht.
- Kijken naar beelden, met name ook grotere 'gehelen' en abstracte beelden.
- Groter abstractievermogen.

Status, de apenrots

- Hierarchie en pikorde zijn belangrijk.
- Jongens zijn van nature gevoeliger voor hun peergroup dan meisjes. Dit zorgt er regelmatig voor dat ze minder presteren op school.

Louis Tavecchio

Hoogleraar pedagogiek en onderwijskunde
zegt hierover het volgende...

Louis Tavecchio (UvA)

Meisjes

1. Vriendschap gericht op andere meisjes
2. Samen praten = belangrijk
3. Ongemakkelijk bij hiërarchie.
4. Zichzelf bespreekbaar maken.

Jongens

1. Vriendschappen gericht op gezamenlijke activiteiten.
2. Samen praten = onnodig.
3. Acceptatie hiërarchie (verstevigt verhoudingen).
4. Over jezelf praten vermijden.

Louis Tavecchio (UvA)

Meisjes

5. Hulp docent + goede band is oké en leuk.
6. Graag aangekeken en toegelachen door de docent.
7. Stress? Dan graag bij vrienden zijn.
8. Matige druk? Dan minder succes (prestaties).
9. Lezen fictie, romans, korte verhalen.

Jongens

5. Hulp vragen = 'slijmen'.
6. Aangekeken worden is niet prettig, oogcontact met docent vermijden.
7. Stress? Dan graag alleen zijn.
8. Matige druk? Kunnen jongens mee omgaan, dan zelfs soms beter presteren.
9. Lezen non-fictie, wel actie en verhalen over hoe iets echt in elkaar zit.

afhaken

- doorbloeding van de hersenen bij jongens is 20% minder dan bij de meisjes. Daardoor hebben zij meer moeite om erbij te blijven als de les lang en saai is en ze te weinig worden uitgedaagd. Ze haken af, of liever gezegd: hun hersenen schakelen over naar een rusttoestand, de stopmodus.
- Dat jongens soms niet reageren op hun docent heeft ook weer te maken met de testosteron. Deze beïnvloedt namelijk de ontwikkeling van hun auditieve systeem zodanig dat ze afhaken bij 'witte ruis', dat wil zeggen: monotoon geluid. Ze registreren de docent niet of nauwelijks als die monotoon praat.

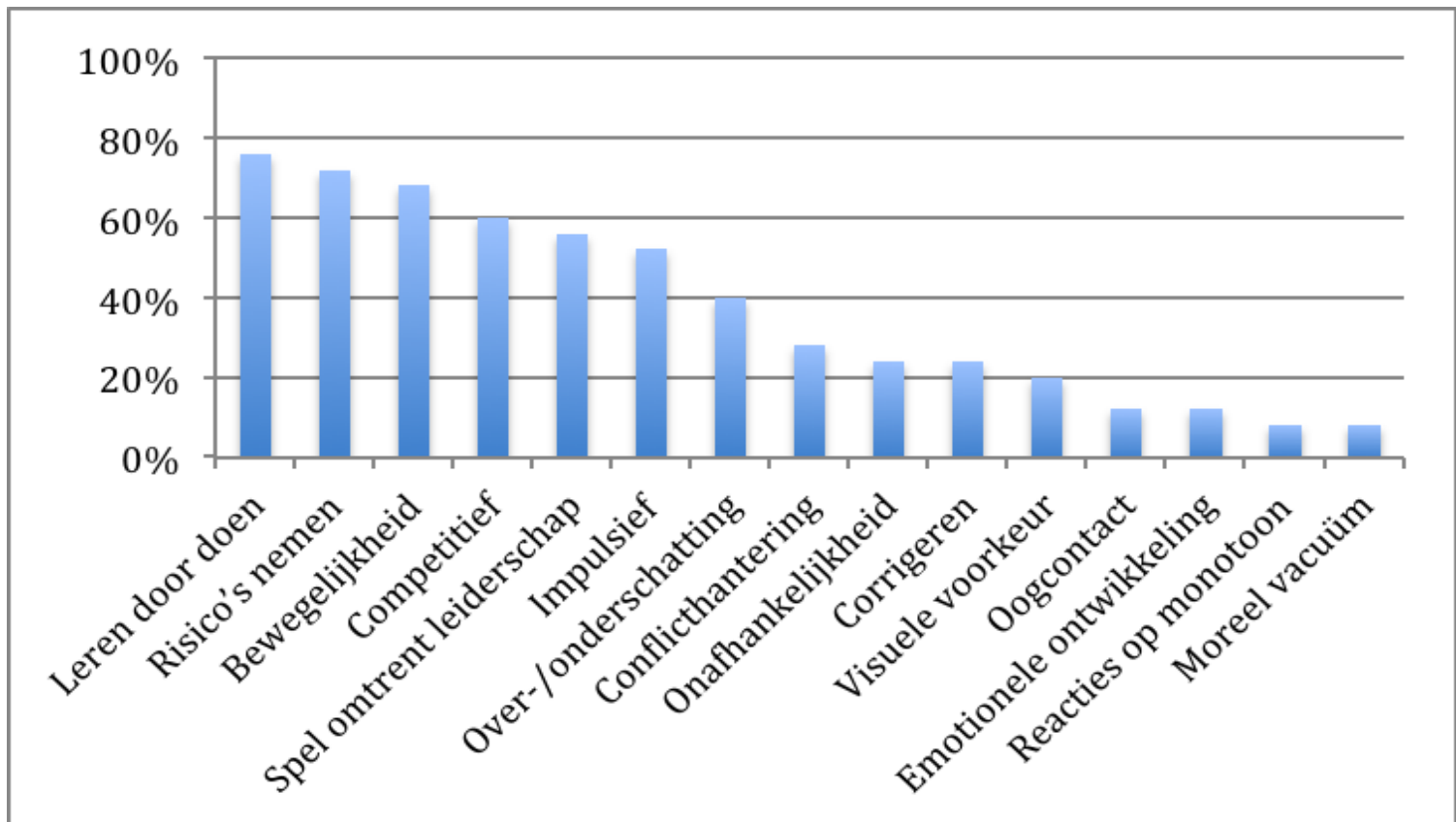
risicogedrag

- de prefrontale cortex ontwikkelt zich bij jongens langzamer dan bij meisjes. Daar kan twee jaar verschil in zitten. Weloverwogen keuzes maken, plannen en vooruitzien, het inschatten van de consequenties van hun handelen zijn daardoor lastige zaken voor jongens. Het verklaart het risicogedrag dat jongens kunnen vertonen. Ze willen directe beloning, zoeken spannende situaties op en willen experimenteren. Hebben meer bravoure dan meisjes en een zekere mate van zelfoverschatting.
- Desondanks hebben jongens behoefte aan bevestiging (relatie) en aan begrenzing, meer dan docenten wel eens denken..

Onderwijs

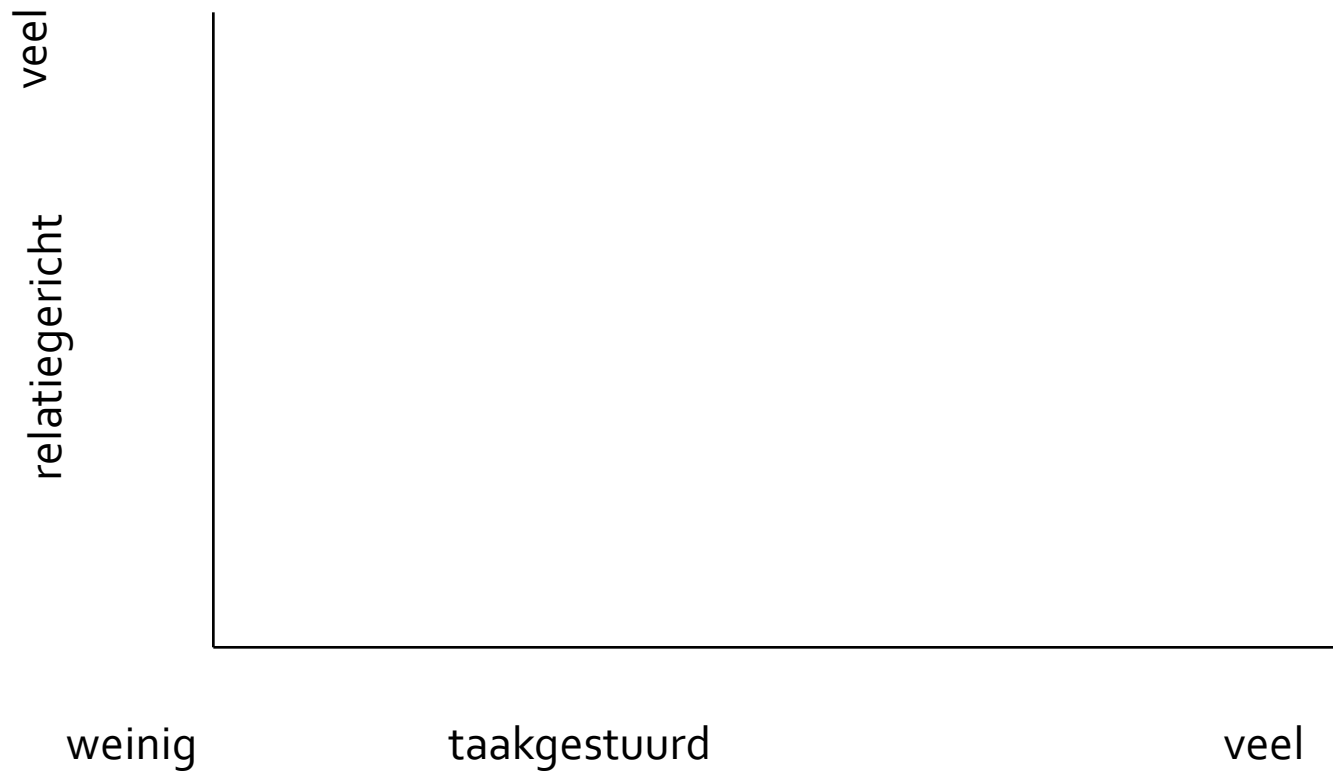
- Weinig mannelijke rolmodellen.
- Nadruk op talige ontwikkeling.
- Onderwijs is logisch, mathematisch en verbaal.
- Weinig aandacht voor motoriek.
- Weinig ruimte voor het een van aanvaarde risico's en experimenteel gedrag.
- Nadruk op eigen planning.
- Nadruk op zelfstandigheid.

Mate waarin docenten het navolgende gedrag waarnemen bij jongens (meer dan bij meisjes): van hoog naar laag

Wat werkt in de les?

Taak- en relatiegerichtheid

Taak en relatiegerichtheid

	veel		
	begeleiden <i>pamperen</i>	1	coachen 4
Relatie		2	3
	delegeren <i>laissez faire</i>		sturen - in contact <i>autoritair – uit contact</i>
	weinig		veel
		Taakgestuurd	

Wat werkt in de les voor jongens van 12 tot 15 jaar

- Pijler 1: structuur & Duidelijkheid
- Pijler 2: Op een positieve manier benaderen/gezien worden
- Pijler 3: Variatie in de les /Horizon verbreden
- Pijler 4: Actief aan het werk zetten en houden/ Jongens eigenaar maken
- Pijler 5: Reflectie uitlokken
- Pijler 6: Humor

- Gesprekken over planning en huiswerk.
- Opdrachten met keuzes.
- Reflectie op procedure.
- Korte termijndoelen voor ogen.
- Controle en structuur ('spel'-gevoel).

- Wees duidelijk (ook in regels).
- Geef jongens aandacht, toon interesse.
- Benoem wat je waarneemt, voelt en denkt.
- Geef verantwoordelijkheden (vb. sfeer, leerlingbemiddelaar)
- Spreek ook aan op kwaliteiten.
- Maak contact (ook bij conflict).
- Gebruik humor.
- Plaats je naast hem (niet frontaal).
- Bespreek impulscontrole.
- Beloon gewenst gedrag + complimenten!

didactiek

- Beweeg, tegen het niet goed kunnen stilzitten.
- Laat het leren zien!
- Duidelijkheid – structuur – verwachtingen.
- Zet de groep in.
- Werk met competitieve opdrachten.
- Geef (handelings)ruimte.
- Bied hulp bij plannen.
- Neem risico.
- Help met reflecteren (op gedrag).
- Doorpakken (consequent zijn).
- Reflecteer op ervaringen.
- Geef schrijftijd (fijne motoriek).

Hormonen → lijfelijkheid

- Testosteron → beweeglijkheid
- Zie beweging niet als *afleiding*, het is een (open) manier van leren (Gurian)

Lijfelijkheid → impulsgedrag

Daar moeten jongens mee om leren gaan. Ze willen ook weten wat er met hen gebeurt, help hen daarbij door te reflecteren op ervaringen (niet op informatie).

Waarom zijn er grenzen? Vertel hen dat.

Aanpak 'lastig gedrag'

- Geef 'time-out' als frustratieboog maximaal is.
- Impulsgedrag stoppen met losse kreten (niet teveel woorden).
- Keur het gedrag af, nooit de leerling!
- Betrap de leerling op gewenst gedrag.
- Vraag mannelijke collega om hulp.
- Praat met i.p.v. over.

Grenzen nodig

- Het is gezond als jongens grenzen zoeken. Het is ongezond als die niet worden gegeven (praat 'met' i.p.v. 'over').
  - Maak regels samen.
  - Vertel waarom...
  - Neem ze serieus, dus consequent en lik-op-stuk.
  - Te weinig regels? Chaos
  - Teveel regels? Wrok, rebellie of terugtrekken.

Maatregelen- ladder

KOM: OOK!

Leuk als je er:
CONCENTRATIE!

werkconferentie

Jongens, aanpakken!

aandacht voor
jongensgedrag
in de klas

do 31 mei 2012
16:00 tot 20:00 uur

Baudartius College
Isendoornstraat 1
7201 NJ Zutphen

(vlakbij station Zutphen)

leren
inspireren

APS
Bezoekadres
Zwarte Woud 2
3524 SJ Utrecht
T 030 285 68 22
I www.aps.nl

Hoe houd je jongens bij
de les? Hoe speel je in
op jongensachtig gedrag,
waardoor ook jongens
- net als meiden - onver-
traagd een diploma halen
op hun eigen niveau?

APS en scholen hebben in opdracht van
OCW onderzoek gedaan naar aanpakken
die werken in de onderbouw havo/vwo
van het voortgezet onderwijs.

We hebben literatuur gebundeld, vraag-
gesprekken gehouden en onderzoek
gedaan in de scholen. De resultaten hier-
van zijn samengebracht tot 5 invalshoeken
die kunnen leiden tot een onderwijs-
praktijk die werkt voor jongens. We
onderzochten ook of er een relatie bestaat
tussen de 'goede aanpakken' en de resul-
taten die de jongens uiteindelijk behalen.

De uitkomsten van ons onderzoek -
de 5 invalshoeken - willen we graag met
u delen en toetsen aan uw eigen praktijk.

Namens APS
Monique Sanders   m.sanders@aps.nl
Otto de Loor   o.deloor@aps.nl

schreeuwen
AFGELEID
SLOW
PESTEN
WOLFS
STOM

STOM

kan zijn
STIPS
MUZIEK
VOED
Leuk
CONCENTRATIE!